

R. K. STAATSPARTIJ

CONCEPT-PROGRAM 1933

De komende parlementaire periode zal in menig opzicht een der gewichtigste en moeilijkste zijn die ooit in de moderne politieke geschiedenis zijn voorgekomen.

Niemand weet wanneer de wereldcrisis haar diepste punt zal hebben bereikt. Dat zij echter in haar moreele en economische gevolgen nog langen tijd zal nawerken, staat vast. Het gaat er om deze gevolgen eenerzijds zooveel mogelijk te verzachten, anderzijds zoo krachtig mogelijk te beheerschen en ten goede te keeren tot welzijn van ons volk.

Meer dan ooit is dan ook bezinning noodig op beginsel en praktijk; het beginsel, dat de praktijk moet bezielen en gezond houden; de praktijk, die het beginsel vruchtbaar moet maken door een uit daden sprekenden wakkeren werkelijkheidszin en vooruitziend beleid.

Aan ons Program van actie-1933 behooren daarom vooraf te gaan enkele principieele richtlijnen, die uiteraard niet nieuw zijn, maar thans bijzondere beteekenis hebben.

Het Program van actie zelfve noemt eenige concrete onderwerpen, die in dezen tijd op den voorgrond treden.

De Staat is in zooverre dienstbaar aan het *individu*, dat hij door zijn inrichting, wetgeving en bestuur er naar moet streven, het individu in staat te stellen, door eigen kracht, in samenwerking met anderen, zijn tijdelijk geluk — gezien in het licht van zijn eeuwige bestemming — zooveel mogelijk te verzekeren, met name een behoorlijk peil van welvaart te bereiken.

Daartoe is onmisbaar het staatsgezag, hetwelk de activiteit der in het staatsverband levenden — individuen en groepen — zoo noodig dwingend moet richten op het gemeenschapsdoel en moet voorkomen, dat in het nastreven van particuliere doeleinden de natuurlijke vrijheid misbruikt worde, ten nadeele van het algemeen welzijn.

Daaruit volgt de plicht van de Overheid om het gezag hoog te houden, en de plicht van de burgers om het gezag te eerbiedigen.

De eerste en voornaamste gemeenschap van individuen in het staatsverband is *het gezin*. De werkzaamheid van den Staat moet er dus op gericht zijn, de voorwaarden te scheppen, waardoor het gezin in zedelijk, maatschappelijk en economisch opzicht tot volle ontplooiing kan komen. *Deze gezinspolitiek moet het geheele staatsbeleid doortrekken.*

financieel evenwicht in zijn eigen huishouding en in die van zijn deelen, en dat hij zijn eigen werkzaamheid doeltreffend organiseere.

2. Bij het opleggen van nieuwe lasten, rechtstreeks of zijdelings, worde een rechtvaardige verdeeling daarvan nagestreefd.

Wanneer aan deze hoofdvorwaarden wordt voldaan, komen eenige punten van actueel crisisbeleid op den voorgrond, waarbij in het oog moet worden gehouden, dat het program nimmer de beteekenis kan hebben van een beperking der politieke activiteit, zeker niet in crisistijd met zijn telkens wisselende omstandigheden.

3. Krachtige maatregelen ten behoeve van den Nederlandschen Landbouw en Nijverheid, den Handel en de Scheepvaart, tot behoud en verruiming van den afzet in het binnenland en tot bescherming van den export.
4. Voorzoover — anders dan door de maatregelen onder 3 — nationaal werkloosheid kan worden tegengegaan, dient voorop te staan:
 - a. het bevorderen met alle dienstige middelen van een geregeld overleg tusschen de organisaties van werkgevers en werknemers tot werkbehoud;
 - b. werkverruiming, zoo noodig ook door het verschaffen van werkgelegenheid bij niet-aanstonds-productieve werken.
5. Waar werkgelegenheid ontbreekt, aanpassing der werkloosheidsverzekering aan de nooden van den crisistijd, in overleg met de betrokken organisaties en de gemeentebesturen; bevordering, zoo noodig door wettelijke maatregelen, van de totstandkoming van behoorlijke, aansluitende steunregelingen in de gemeenten.

II.

In sterk Godsvertrouwen mag de eigen werkzaamheid voor den opbouw van een betere toekomst, ook in de oogenblikkelijke moeilijke omstandigheden, waarin slechts geleidelijk verbetering kan worden verwacht, niet worden uit het oog verloren. Voor die werkzaamheid stelt de R. K. Staatspartij, onder handhaving van de programs-1922 en 1929, — voorzoover niet gewijzigd of niet reeds verwezenlijkt, — de navolgende punten voor de eerstvolgende periode op den voorgrond:

1. Krachtige medewerking aan iedere poging om de internationale samenwerking op economisch gebied vooral in Europa te herstellen en te bevorderen, met inachtneming van gelijkberechtigtheid van alle, dus ook de kleine Staten. Onderwijl, bij geleidelijken terugkeer van meer normale toestanden, bijzondere concessies verleen en aan Staten, die medewerken aan maatregelen tot herstel van een vrijer ruilverkeer.
2. Krachtige bevordering in den geest der Vredesnota van Benedictus XV, van een zoodanige werkzaamheid van den Volkenbond, dat de stoffelijke macht der wapenen worde vervangen door de zedelijke macht van het recht, waartoe gelijktijdige en wederzijdsche vermindering der bewapening onmisbare voorwaarde is.

financieel evenwicht in zijn eigen huishouding en in die van zijn deelen, en dat hij zijn eigen werkzaamheid doeltreffend organiseere.

2. Bij het opleggen van nieuwe lasten, rechtstreeks of zijdelings, worde een rechtvaardige verdeeling daarvan nagestreefd.

Wanneer aan deze hoofdvoorwaarden wordt voldaan, komen eenige punten van actueel crisisbeleid op den voorgrond, waarbij in het oog moet worden gehouden, dat het program nimmer de beteekenis kan hebben van een beperking der politieke activiteit, zeker niet in crisistijd met zijn telkens wisselende omstandigheden.

3. Krachtige maatregelen ten behoeve van den *Nederlandschen Landbouw en Nijverheid, den Handel en de Scheepvaart*, tot behoud en verruiming van den afzet in het binnenland en tot bescherming van den export.
4. Voorzoover — anders dan door de maatregelen onder 3 — *nationaal werkloosheid kan worden tegengegaan*, dient voorop te staan:
 - a. het bevorderen met alle dienstige middelen van een *geregeld overleg* tusschen de organisaties van werkgevers en werknemers tot *werkbehoud*;
 - b. *werkverruiming*, zoo noodig ook door het verschaffen van werkgelegenheid bij niet-aanstonds-productieve werken.
5. Waar werkgelegenheid ontbreekt, aanpassing der werkloosheidsverzekering aan de nooden van den crisistijd, in overleg met de betrokken organisaties en de gemeentebesturen; bevordering, zoo noodig door wettelijke maatregelen, van de totstandkoming van behoorlijke, aansluitende steunregelingen in de gemeenten.

II.

In sterk Godsvertrouwen mag de eigen werkzaamheid voor den opbouw van een betere toekomst, ook in de oogenblikkelijke moeilijke omstandigheden, waarin slechts geleidelijk verbetering kan worden verwacht, niet worden uit het oog verloren. Voor die werkzaamheid stelt de R. K. Staatspartij, onder handhaving van de programs-1922 en 1929, — voorzoover niet gewijzigd of niet reeds verwezenlijkt, — de navolgende punten voor de eerstvolgende periode op den voorgrond:

1. Krachtige medewerking aan iedere poging om de internationale samenwerking op economisch gebied vooral in Europa te herstellen en te bevorderen, met inachtneming van gelijkberechtigtheid van alle, dus ook de kleine Staten. Onderwijl, bij geleidelijken terugkeer van meer normale toestanden, bijzondere concessies verleen en aan Staten, die medewerken aan maatregelen tot herstel van een vrijer ruilverkeer.
2. Krachtige bevordering in den geest der Vredesnota van Benedictus XV, van een zoodanige werkzaamheid van den Volkenbond, dat de stoffelijke macht der wapenen worde vervangen door de zedelijke macht van het recht, waartoe gelijktijdige en wederzijdsche vermindering der bewapening onmisbare voorwaarde is.

3. Bij de regeling van de verhouding van Nederland tot België worde vooropgesteld: erkenning van de cultureele banden tusschen beide volken; eerbiediging van de souvereiniteit van elk der beide staten over eigen gebied; geleidelijke ontplooiing van de mogelijkheden tot wederzijdsche aanvulling op economisch terrein.
Verbetering van onderlinge verkeerswegen worde mede dienstbaar gemaakt aan de ontwikkeling, binnen het eigen staatsverband, van die gebiedsdeelen, welke bij de totstandkoming ervan meer in het bijzonder zijn betrokken.
4. Wettelijke regeling van geheele of gedeeltelijke verbindendverklaring van collectieve arbeidsovereenkomsten.
Verdere uitbouw van de organische samenwerking in bedrijf en onderneming.
5. Regeling van het Pachtvraagstuk onder volledige erkenning van het sociale karakter van den grondeigendom.
6. Zoodanige invloed van den Staat op het beleid der centrale Circulatiebank, dat dit blijvend gericht zij op het algemeen welzijn. Daarbij tevens versterking van de positie van de centrale Circulatiebank, in haar verhouding tot de credietbanken.
Wettelijke bepalingen omtrent de uitoefening van het bankbedrijf, in het bijzonder ten aanzien van de openbaarheid.
7. Wettelijke regeling, zooveel mogelijk op internationalen grondslag, van de openbaarheid ten aanzien van concerns, trusts en kartels.
Zorg voor de vergrooting der ontwikkelingsmogelijkheden van het in zich gezonde kleinbedrijf.
8. Ook bij verlaging van belastingen worde gestreefd naar een rechtvaardige verhouding tusschen directe en indirecte belastingen.
9. Met behoud van zelfstandige, gelijkberechtigde omroeporganisaties worde op het gebied van de radio gestreefd naar samenwerking zoowel op het gebied van het programma als op dat der techniek.